

**Κατατακτήριες Εξετάσεις Πτυχιούχων στο Τμήμα Κοινωνιολογίας
της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
για το Ακαδημαϊκό Έτος 2025-2026**

Οι πτυχιούχοι Τμημάτων Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., ή ισοτίμων προς αυτά, Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., της Ελλάδος ή του εξωτερικού (αναγνωρισμένων πτυχίων από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) καθώς και οι κάτοχοι πτυχίων ανωτέρω σχολών υπερδιετούς και διετούς κύκλου σπουδών αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και άλλων Υπουργείων, **κατατάσσονται σε Τμήματα σε ποσοστό 12% επί του αριθμού των εισακτέων κάθε ακαδημαϊκού έτους στο Τμήμα.**

Σχετικές Διατάξεις: -Η υπ' αριθμ. Φ1/192329/Β3/16-12-2013 (ΦΕΚ 3185, τ.Β΄) Υ.Α. για τη διαδικασία κατάταξης πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. αριθμ. 92983/Ζ1/02.07.2015 (ΦΕΚ 1329/τ.Β΄) -Ν. 4186/13, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4218/13, Ν.4485/2017, Ν.4763/2020 και την Υ.Α. αριθμ. 469335/Ζ1/21.4.2022 (ΦΕΚ 2031/τ.

Η Συνέλευση του Τμήματος Κοινωνιολογίας στη Συνεδρίαση της 14/05/2025 έχοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις για τη διαδικασία κατάταξης πτυχιούχων των ανωτέρω αναφερόμενων κατηγοριών αποφάσισε τα εξής:

Ι) Οι υποψήφιοι των κατατακτηρίων εξετάσεων εξετάζονται με θέματα ανάπτυξης σε **τρία (3) μαθήματα**, που αντιστοιχούν σε μαθήματα του επικαιροποιημένου προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας που θα ισχύσει από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026.

ΙΙ) Ως εξάμηνο κατάταξης των πτυχιούχων ορίζεται το **Γ' εξάμηνο σπουδών**.

A. Εξεταζόμενα μαθήματα:

1.Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ι

2. Εισαγωγή στην Κοινωνική Θεωρία

3. Κοινωνική και Πολιτική Ιστορία της Ευρώπης (18ος -21ος αιω.)

B. Ύλη των μαθημάτων:

1. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ι

Κοινωνιολογία: έννοια, σκοπός, διακρίσεις και κλάδοι, αξία και προβλήματα στη σύγχρονη εποχή. Η κοινωνιολογία ως επιστήμη. Το αντικείμενο της

κοινωνιολογίας, κοινωνιολογική οπτική, «κοινωνιολογική φαντασία», λόγοι εμφάνισης της κοινωνιολογίας. Η κοινωνιολογική προσφορά. Η παγκόσμια κοινωνιολογική οπτική. Διακρίσεις και κλάδοι της κοινωνιολογίας –οι άλλες κοινωνικές επιστήμες.

Μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών και μέθοδοι έρευνας. Η κοινωνιολογική μέθοδος. Η μεθοδολογία της κοινωνιολογικής έρευνας. Έννοια και σημασία της επιστήμης και σκοποί της επιστημονικής και ιδίως της κοινωνιολογικής έρευνας.

Οι πρώτοι κοινωνιολόγοι και οι σύγχρονοι στοχαστές. Κοινωνιολογική θεωρία και κοινωνιολογικά παραδείγματα. Μακροκοινωνιολογικές Δομικές Προσεγγίσεις, Μικροκοινωνιολογικές Ερμηνευτικές Προσεγγίσεις, Συνδυαστικές Προσεγγίσεις. Τα βασικά κοινωνιολογικά παραδείγματα: το συγκρουσιακό παράδειγμα, το λειτουργιστικό παράδειγμα (λειτουργισμός – δομολειτουργισμός), το παράδειγμα της συμβολικής διαντίδρασης, η εθνομεθοδολογία, η φεμινιστική κοινωνιολογία. Η προσέγγιση της κοινωνιοβιολογίας.

Κοινωνία: ορισμός και τυπολογία. Κοινωνιακοί τύποι. Κοινωνία και κοινωνική μεταβολή. Κοινότητα και κοινωνία. Από την προνεωτερική στη νεωτερική κοινωνία. Εκβιομηχάνιση, κοινωνία και κοινωνικό σύστημα. Ανάπτυξη και υπανάπτυξη, εξάρτηση και εκσυγχρονισμός. Κοινωνία και κοινωνική σύγκρουση. Η σύγκρουση ως κοινωνική διαδικασία, έννοια και είδη αυτής. Έννοια, θεωρίες και παράγοντες της κοινωνικής μεταβολής.

Κοινωνία και κουλτούρα. Τα σύμβολα και η γλώσσα. Όψεις του πολιτισμού. Πολιτιστική διαφοροποίηση, καθολικές πολιτισμικές έννοιες, υποκουλτούρες. Νέοι και υποκουλτούρα. Ο κοινωνικός εαυτός, κοινωνικοποίηση και προσωπικότητα: ορισμοί, φορείς, τρόποι, μορφές, θεωρητικές προσεγγίσεις. Ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Κοινωνικές θέσεις και κοινωνικοί ρόλοι.

Κοινωνική διαντίδραση και κοινωνική δομή. Κοινωνικές σχέσεις, κοινωνικός ρόλος και κοινωνική θέση. Κοινωνικές δομές, κοινωνικές ομάδες και κοινωνικές οργανώσεις. Κοινωνική δομή και κοινωνικοί θεσμοί. Ο κοινωνικός έλεγχος και η παρεκκλίνουσα συμπεριφορά.

Κοινωνικοί θεσμοί, το κράτος, η θρησκεία, η εκπαίδευση και οι εκπαιδευτικές ανισότητες. Η εκπαίδευση στήριγμα της αξιοκρατικής ιδεολογίας και της ιδεολογίας του ατομικού χαρίσματος. Θεωρητικές προσεγγίσεις για τη σχέση του σχολείου με τις κοινωνικές ανισότητες. Εκφάνσεις των ανισοτήτων στην εκπαίδευση. Σχολείο: μηχανισμός υπέρβασης ή αναπαραγωγής και νομιμοποίησης των κοινωνικών ανισοτήτων;

Η οικογένεια, άλλα νέα σχήματα ιδιωτικής συμβίωσης και έμφυλοι ρόλοι. Φύλο, γένος, ανθρώπινη σεξουαλικότητα, σεξουαλικές επιλογές και σεξιστικές διακρίσεις.

Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικές διακρίσεις. Προκατάληψη και τα στερεότυπα. Η ετεροφοβία. Οι μειονοτικές ομάδες. Φυλή και ρατσισμός. Εθνότητα και εθνικισμός. Ερμηνείες των ρατσιστικών και έμφυλων διακρίσεων.

Ο κύκλος της ζωής, οι ηλικίες και οι διακρίσεις με βάση την ηλικία. Η παιδική ηλικία και η κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας. Η κοινωνιολογική προσέγγιση των ηλικιών.

Κοινωνική διαστρωμάτωση, κοινωνική τάξη και κοινωνική κινητικότητα. Η κοινωνική διαστρωμάτωση, το σύστημα της κλάσης, οι κοινωνικές τάξεις. Κοινωνικές τάξεις και κοινωνικές ομαδοποιήσεις στις σύγχρονες κοινωνίες. Σύγχρονες εξελίξεις στις κοινωνικές τάξεις. Κοινωνική διαστρωμάτωση, σύγκρουση και τεχνολογία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Η κοινωνική κινητικότητα.

Εργασία και οικονομία. Η εργασία: ιστορική εξέλιξη και σύγχρονος κοινωνικός ρόλος. Ιστορική περιοδολόγηση και βασικές αναλυτικές έννοιες. Η σύγχρονη διάσταση. Εργασία, ευελιξία και νέα τεχνολογία. Εργατικό δυναμικό: απασχόληση και ανεργία. Κανονικό μοντέλο εργασίας, πλήρης απασχόληση, εργασιακή ευελιξία και κατατμημένες/δυσάδεις αγορές εργασίας. Η κρίση του φορντισμού και η σύγχρονη οικονομική και εργασιακή πραγματικότητα.

Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός. Ο κοινωνικός αποκλεισμός: ορισμός και προσεγγίσεις. Παλαιές και νέες ανισότητες. Πως βιώνεται ο κοινωνικός αποκλεισμός. Θεωρητικές ερμηνείες της φτώχειας. Παγκοσμιοποίηση, καταμερισμός εργασίας και κοινωνικές ανισότητες. Η φτώχεια στο σύγχρονο κόσμο.

Η σύγχρονη κοινωνία. Από την βιομηχανική επανάσταση στη μεταβιομηχανική εποχή. Η νέα τεχνολογική επανάσταση, η παγκοσμιοποίηση, η μεταβιομηχανική κοινωνία. Μεταφορντισμός. Μετακαπιταλιστική οικονομία; Η μακτοναλντοποίηση της κοινωνίας. Το τέλος των «μεγάλων αφηγήσεων». Η «κοινωνία της διακινδύνευσης». Η «κατασκευή» της πραγματικότητας-ένας κόσμος ειδώλων. Το ζήτημα της μετανεωτερικότητας. Εκβιομηχάνιση και κοινωνία: οργάνωση εργασίας, κοινωνία και ο ρόλος της τεχνολογίας. Βιομηχανικές, τεχνολογικές και οργανωτικές επαναστάσεις. Νέα τεχνολογία, εργασία και κοινωνία. Σύγχρονες τάσεις: το μεταβιομηχανικό πλαίσιο και οι πολιτισμικές αντιφάσεις.

2. Εισαγωγή στην Κοινωνική Θεωρία

Κριτική Θεωρία και η Σχολή της Φρανκφούρτης: Κριτική στην θετικιστική προσέγγιση και την «παραδοσιακή θεωρία»· η έννοια της ιστορίας στη κριτική σκέψη· η λογική της Διαλεκτικής του Διαφωτισμού, φετιχισμός του εμπορεύματος, και ο ρόλος της πολιτισμικής βιομηχανίας στη συγκρότηση του νεωτερικού υποκειμένου.

Δομισμός και Σημειωτική: Η δομή ως σύστημα αφανών σχέσεων· ο ρόλος της γλώσσας στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας· ο πολιτισμός ως διάταξη σημείων· ο θάνατος του υποκειμένου.

Ρόλοι και Προσδοκίες: η συμβολοποιητική διάσταση της γλώσσας· διαμόρφωση των ρόλων μέσα από κοινωνικά πρότυπα και πολιτισμικές αξίες· επιτέλεση ρόλου και θεατρικότητα των συμπεριφορών· ο εαυτός ως εντύπωση· η σύγκρουση και η αμφισημία στη διαχείριση των εντυπώσεων, το στίγμα της ταυτότητας.

Φαινομενολογική Κοινωνιολογία: Ο βιωμένος κόσμος· η φυσική στάση ως μια ενσώματη διαδικασία νοηματοδότησης· το κοινό απόθεμα γνώσης ως βάση για την αλληλεπίδραση· το κοινωνικό ως αυτονόητη καθημερινή εμπειρία· οι κοινωνικές τάξεις/ διακρίσεις ως διαρκές προϊόν της πρακτικής δράσης των υποκειμένων.

Θεωρία της Εξουσίας του Michel Foucault: Η εξουσία ως διάχυτο δίκτυο σχέσεων· οι Λόγοι για τον άνθρωπο και ο ρόλος τους στη διαμόρφωση των μηχανισμών εξουσίας· επιτήρηση, κανονικοποίηση του υποκειμένου, και η βιοεξουσία (ανατομοπολιτική του σώματος και βιοπολιτική των πληθυσμών)

Θεωρία της Πρακτικής του Pierre Bourdieu: Habitus και σωματοποίηση των κοινωνικών δομών· το Πεδίο ως χώρος ανάπτυξης των κοινωνικών σχέσεων· κοινωνικός αγωνισμός και διάκριση· μορφές κεφαλαίου: οικονομικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, συμβολικό.

3. Κοινωνική και Πολιτική Ιστορία της Ευρώπης (18ος -21ος αιω.)

Η περίοδος της Γαλλικής Επανάστασης και της Ναπολεόντειας κατάστασης (το κοινωνικο-πολιτικό υπόβαθρο της γαλλικής επανάστασης, βασικά επιτεύγματα, η κληρονομιά της).

Η περίοδος της παλινόρθωσης(το Συνέδριο της Βιέννης, Ιερά Συμμαχία κ.α.)

Οι επαναστάσεις του 1848 - «η Άνοιξη των λαών» (αίτια, σημασία, συνέπειες)

Η σοσιαλιστική πρόκληση κατά τον 19ο αι. (συνδικαλισμός, εργατικά και σοσιαλιστικά κόμματα)

Ιμπεριαλισμός και αποικιοκρατία (τέλη 19ου αι.)

Η περίοδος του Α' Παγκοσμίου πολέμου (αντιπαλότητες και συμμαχίες πριν από τον πόλεμο, αιτία, διεθνής διάσκεψη ειρήνης στο Παρίσι - βασικοί όροι συνθηκών, συνέπειες)

Η Ευρώπη του Μεσοπόλεμου (Βασικά πολιτικά, Οικονομικά, Κοινωνικά και Ιδεολογικά Χαρακτηριστικά)

Η περίοδος του Β' Παγκοσμίου πολέμου (αιτία, χαρακτηριστικά φασιστικών και ναζιστικών καθεστώτων, ορισμός φασισμού-ναζισμού, η ναζιστική κατοχή της Ευρώπης)

Οι απαρχές και η εξέλιξη του Ψυχρού πολέμου.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Τα κάτωθι προτεινόμενα συγγράμματα είναι **ενδεικτικά** και σε καμία περίπτωση δεν είναι δεσμευτικά.

1. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ι

- *Εισαγωγή στη Σύγχρονη Κοινωνιολογία*, Δασκαλάκης Δημοσθένης, 2014, 2η Έκδοση Βελτιωμένη, Σειρά: Σύγχρονες Κοινωνικές Επιστήμες: Θεωρία και Πράξη, Δ/ση Σειράς και Πρόλογος: Φίλιας Βασίλης, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ.

- *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*, Ritzer George & Ryan Michael, 2025, 6η Έκδοση, Επιμέλεια: Αλεξιάς Γιώργος, Βαφέας Νίκος, Παπαδημητρίου Ευριπίδης, Σπυριδάκης Μάνος, Μετάφραση: Λασκαράκη Μαρία, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΖΙΟΛΑ.

2. Εισαγωγή στην Κοινωνική Θεωρία

- *Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία: Από τον Πάρσονς στον Χάμπερμας*, Ian Craib, 2011, Εκδόσεις Τόπος

- *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία*, Ritzer George & Stepnisky Jeffrey, 2012, Εκδόσεις Κριτική.

- *Πολιτισμική Θεωρία: Μια Εισαγωγή*, Philip Smith, 2006, Εκδόσεις Κριτική.

- *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία, τόμ. Ι*, Μαρία Πετμεζίδου (επιμ.), 2003, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

- *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία, τόμ. ΙΙ*, Μαρία Πετμεζίδου (επιμ.), 2009, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

3. Κοινωνική και Πολιτική Ιστορία της Ευρώπης (18ος -21ος αιώνας)

- Ευρωπαϊκή ιστορία, Burns Edward M., 2020, Εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

-Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης, John Merriman, 2021, επιστ. επιμ.: Ιάκωβος Μιχαηλίδης, (Εκδότης): ΠΕΔΙΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ,ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ Α.Ε.

Υποβολή Αιτήσεων

Οι ενδιαφερόμενοι/ες υποβάλλουν **αποκλειστικά ηλεκτρονικά από 01/11/2025 έως 15/11/2025** την αίτηση και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, στη Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνιολογίας, με χρήση του κωδικού τους στο Taxisnet μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας <https://eprotocol.uoa.gr/> επιλέγοντας **«8. ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ»**.

Απαιτούμενα Δικαιολογητικά

-Αίτηση Κατατακτηρίων Εξετάσεων (χορηγείται από την Γραμματεία)

-Αντίγραφο Πτυχίου ή πιστοποιητικό ολοκλήρωσης σπουδών. Προκειμένου για πτυχιούχους εξωτερικού συνυποβάλλεται και βεβαίωση ισοτιμίας του τίτλου σπουδών τους από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

-Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας ή Διαβατηρίου

Χρόνος εξετάσεων

Οι Κατατακτήριες Εξετάσεις θα διενεργηθούν μέσα στο διάστημα από 15 έως 19 Δεκεμβρίου 2025. Το ακριβές πρόγραμμα των εξετάσεων θα ανακοινωθεί στην Ιστοσελίδα του Τμήματος δέκα (10) ημέρες πριν την έναρξη εξέτασης του πρώτου μαθήματος.

Από τη Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνιολογίας